

УТВЪРЖДАВАМ:.....

(Нина Стайкова)
Директор

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

учебна 2020/2021 година

*„В развитието на детето образованието и средата
играят по-голяма роля, отколкото наследствеността.“
Масару Икуба*

Програмата за превенция на ранното напускане на училище на СУ "Св. Паисий Хилендарски" - Хасково конкретизира ключовите мерки в политиките за превенция, интервенция и компенсирание на отпадането и преждевременното напускане на училище на Стратегията за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система (2013–2020), приета от Министерския съвет.

Програмата е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Програмата представя:

- ✚ Анализ на състоянието и идентификация на актуалните проблеми, свързани с ранното напускане на училището
- ✚ Фактори, влияещи върху риска от ранно напускане на училище
- ✚ Цели и задачи на програмата
- ✚ Мерки и дейности за превенция и подкрепа на учениците, създаване на позитивна образователна среда; Индикатори за изпълнение; Финансиране изпълнението на програмата
- ✚ Мерки и дейности за изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст на училищно ниво
- ✚ Очаквани резултати

I. АНАЛИЗ НА СЪСТОЯНИЕТО И ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА АКТУАЛНИТЕ ПРОБЛЕМИ, СВЪРЗАНИ С РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

СУ „Св. Паисий Хилендарски“ е училище с традиции, в което се обучават 607 ученици в дневна форма. В училището има деца и ученици от различен етнос и 34 ученици със специални образователни потребности.

През предходната учебна 2019/2020 година един ученик е отписан по чл. 173, ал. 2, т. 2 от ЗПУО. Ученикът е в задължителна училищна възраст. Същият е заминал за чужбина с

родителите си и в училището не е постъпило потвърждение от чужбина, че ученикът е продължил обучението си. Изпратени са писма до Кмета на община Хасково, Началника на РУО – Хасково и отдела за закрила на детето по чл. 173, ал. 3 от ЗПУО.

В края на учебната 2019/2020 година се констатира, че в сравнение с предходната учебна година общият брой на отсъствията по уважителни и неуважителни причини и средният брой отсъствия на един ученик намаляват, което доказва ефикасността на системните и целенасочени действия и предприети мерки от страна на училището при изпълнението на училищната програма за намаляване на отсъствията от училище

Броят на отсъствията по неуважителни причини към края на учебната 2018/2019 година година е 942,5 или средно по 1,4 на ученик, а в края на учебната 2019/2020 година е 610 или средно по 0,95 на ученик. Разбира се трябва да се има предвид факта, че отсъствията по неуважителни причини са допуснати от малък брой ученици, както и че най-много отсъствия по неуважителни причини са допуснати от учениците в гимназиален етап, неподлежащи на задължително обучение.

Анализът на причините за направените отсъствия по неуважителни причини през изминалата 2019/2020 година показва, че за отсъствията голямо влияние оказват:

- ✓ липсата на адекватни междуличностни умения, самостоятелност и отговорност при вземане на решения;
- ✓ изграденото отношение и модели на взаимоотношения в семейството. Много често проблемни взаимоотношения и модели на поведение спрямо авторитетите в семейството стават причина за проблемно поведение и нарушаване на правилата и в училище;
- ✓ слабият родителски контрол (част от учениците са деца на т.н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им се отглеждат от баби и дядовци или са сами);
- ✓ слабата връзка между търсенията на децата (свързани с възрастовите им особености, търсенето на независимост и идентичност, както и значението и авторитета на приятелската среда за сметка на този на родители и училище) и гледната точка на родители и учители, свързани със съответните правила, норми и ограничения;
- ✓ ниската самооценка и негативното отношение на учениците към училището заради собствените неуспехи и провали;
- ✓ липсата на интереси, цели и стабилни ценности в съзнанието на учениците;
- ✓ слабият интерес на учениците към образованието;
- ✓ липсата на уважение към авторитети.

На училищно ниво до момента са предприети следните мерки и дейности:

- Осигуряване на подкрепа на децата и учениците съвместно с държавните и местните органи и структури и доставчици на социални услуги, чрез тясно сътрудничество на училището с всички институции, ангажирани с децата - ОЗД, Центъра за обществена подкрепа, община Хасково, НПО, Детска педагогическа стая и др.;
- Участие в междуинституционални срещи при възникнали казуси с ученици от училището;
- Утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система, създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и учениците от етническите малцинства, на деца и ученици със специални образователни потребности и деца в риск, поощряване на взаимното уважение, разбирателството и сътрудничеството между всички деца и ученици, независимо от етническата им принадлежност и личностни особености;
- Поощряване на учениците с морални и материални награди при показани постижения на олимпиади и състезания;
- Провеждане на тренинги за мотивация и преодоляване на проблемно поведение;
- Създадена е целодневна организация на учебния ден за учениците от първи до седми клас с разнообразни форми за пълноценно общуване, развлечение и отдих;

➤ Организиране и провеждане на мероприятия с активно участие на ученици от уязвимите групи-конкурси, спортни състезания, концерти. Провеждане на дейности по формиране на положителни нагласи към различието в часовете на класа, информационни кампании и благотворителни базари по време на коледните празници с цел подкрепа на деца и семейства от уязвими групи;

➤ Кариерното ориентиране, провеждано от педагогическия съветник – сертифициран кариерен консултант. Провеждат се и часове на класа с кариерен консултант и представители на Центъра за личностно развитие, които запознават учениците от трети до дванадесети клас с предизвикателствата на избора на професионална кариера;

➤ Провеждане на дейности по превенция на тормоза и насилието, чрез групова работа в часа на класа и обучителни тренинги, проведени от педагогическия съветник;

➤ Осигуряване на безопасна и привлекателна среда в класната стая, която подпомага ученето;

➤ Развитие на култура на равнопоставеност и взаимодействие в клас с цел ограничаване агресията и насилието;

➤ Участие на учениците в различни проекти и дейности за занимания по интереси;

➤ Осигуряване на стипендии на учениците;

➤ В училището работят 1 педагогически съветник, 1 психолог, логопед и 3-ма ресурсни учители;

➤ През предходната учебна година на 20 ученици е оказана обща подкрепа за личностно развитие. 13 от тях са с риск от обучителни затруднения, а 7 ученици са с наложена санкция „забележка“, поради допуснати отсъствия по неуважителни причини. Дейностите за оказване на обща подкрепа за личностно развитие включват консултации по учебни предмети, консултации с класен ръководител, педагогически съветник, психолог и логопед.

➤ През предходната учебна година е оказана допълнителна подкрепа за личностно развитие на 34 деца и ученици от ПГ до XII клас.

➤ Включване на 99% от учениците в обучението от разстояние по време на извънредното положение във връзка с пандемията от КОВИД-19. На 7 ученици от училището, които са в затруднено положение, са раздадени таблетки.

II. ФАКТОРИ, ВЛИЯЕЩИ ВЪРХУ РИСКА ОТ РАННО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ

А/ Икономически - безработицата, ниските доходи и бедността поставят много деца в затруднени условия, водещи до повишен риск от отпадане от училище. Много деца са принудени да помагат на семействата си, което води до прекъсване на присъствието в училище или до нарушаване на участието им в учебния процес.

Б/ Социални – родителска незаинтересованост, конфликти, напрежение и кризи в семейството, отрицателно въздействие на домашната среда, голяма част от учениците се отглеждат от баби и дядовци, тъй като родителите им са в чужбина, функционална неграмотност или ниско образование на родителите и др.

В/ Образователни - трудности в усвояването на учебното съдържание, липса на навици за учене, липса на интерес към учебния материал и произтичащото от него нежелание да се посещава училище, лоша дисциплина, недоброто владение на български език и др.

Г/ Етнокултурни – по-ниската ценност на образованието сред някои слоеве на населението е причина за отсъствие на познавателна мотивация, липса на мотивация от страна на родителите за приобщаващо образование на децата им, ниска степен на готовност за училище, дефицит на комуникативна компетентност и др.

Д/ Институционални – недостатъчно координиран подход между различните служби и специалисти на национално, регионално и местно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище.

Е/ Свързани със здравния статус – недостатъчна подготовка за приобщаване на децата със специални образователни потребности.

Застрашени от отпадане са основно тези, които допускат отсъствия по неуважителни причини, живеят без родителите си или имат повтарящи се прояви на насилие и агресия. Общите усилия на педагогичеките специалисти в училище са насочени към съвременно осъзнаване на причините за проблемното поведение на учениците и риска от тяхното отпадане. Работата с учениците се основава на принципа на позитивната дисциплина, който се свързва с мерки и подходи, гарантиращи изслушване на ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите.

III. ЦЕЛИ И ЗАДАЧИ НА ПРОГРАМАТА

В училищната ни програма е важно да заложим на дейности, които атакуват причините за многото отсъствия, върху които училището има възможност да влияе.

Главна цел в програмата е развитие на училището като място, в което учениците се чувстват приети и ценени и в което могат свободно да си поставят цели и да ги следват, да разгърнат личния си потенциал съобразно собствените си потребности и интереси. В този процес е важно за нас да подходим от гледна точка на принципа за осигуряване на равни възможности, да стимулираме всички ученици за участие в училищни и извънучилищни дейности, както и да привлечем родителите за съмишленици.

ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Ограничаване отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система чрез провеждане на целенасочена и ефективна училищна политика и координирани действия и мерки.

2. Изпълнение на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст на училищно ниво за реинтеграцията в образователната система на идентифицираните чрез ИСРМ деца и ученици, отпаднали от училище.

3. Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане чрез създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

Въз основа на направените проучвания и работа по превенция и интервенция до този момент считаме, че в училищната програма по превенция на преждевременното напускане, бихме могли да поддържаме вече създадените работещи практики и да засилим ролята на:

✓ дейностите и работа с учениците, свързани с поощряване на самостоятелността, отговорността, активността и интересите им;

✓ разнообразяване на общоучилищния живот с интересни за учениците учебни и извънкласни дейности, формиране на стремеж за изяви в предпочитани от тях области;

✓ повишаване на професионалната компетентност на педагогическите специалисти по отношение прилагане в преподаването на интерактивни и други методи с насоченост към повишаване мотивацията на учениците и активната роля на децата за сметка на ролята им на пасивни слушатели и участници;

✓ сътрудничеството и екипната работа;

✓ знанията, пряко свързани с практиката, практикуване на уменията;

✓ професионално консултиране и ориентиране;

✓ участието в инициативи и проекти, насочени към развитие на уменията за учене, компетентностите, творческите и спортните способности на учениците в тематични области, които са извън включените в задължителната училищна подготовка;

✓ участието в проекти и програми за преодоляване на образователните дефицити на учениците, които срещат затруднения в подготовката си по задължителните дейности в училище и повишаване на мотивацията им за учене;

- ✓ активизиране на комуникацията с родителите на учениците и включването им в общоучилищни дейности;
- ✓ повишаване на капацитета на училището за идентифициране на учениците в риск от отпадане. Повишаване на диалогичността с институциите, които имат отношение към проблема „отпадане/преждевременно напускане на училище“, както и към неговата превенция.

IV. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ, СЪЗДАВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА; ИНДИКАТОРИ; ФИНАНСИРАНЕ

Мерки/дейности	Отговорник	Срок	Индикатори	Финансиране
1. Включване на учениците в клубове за занимания по интереси по различни национални програми и проекти;	Директор, Педагогическият съвет	съгласно сроковете на програмите и проектите	брой сформирани групи	европейски проекти
2. Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, спортни и спортно-туристически дейности;	Педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени инициативи, брой участници	не е необходимо финансиране
3. Провеждане на училищни инициативи за приобщаване на учениците към училищната общност;	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени инициативи, брой участници	от бюджета на училището
4. Организиране на училищни кампании и доброволчески акции	педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени кампании и акции, брой участници	не е необходимо финансиране
5. Кариерно ориентиране и консултиране на учениците;	педагогическият съветник	по време на учебната година	брой консултирани ученици	не е необходимо финансиране
6. Награждаване и поощряване на ученици за постигнати успехи;	Директор, Педагогическият съвет	по време на учебната година	брой наградени ученици	дарения, от бюджета на училището
7. Организиране и провеждане на обучения за подпомагане на родителите в общуването с децата им – Училище за родители;	педагогическият съветник, главните учители	по време на учебната година	брой участващи родители	не е необходимо финансиране
8. Провеждане на дискусии с учениците в часа на класа за осигуряване на позитивна междуличностна атмосфера;	класните ръководители	по време на учебната година	брой проведени часове на класа	от бюджета на училището
9. Взаимодействие с Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, Местната комисия за борба с трафика на хора, Детска педагогическа стая, Дирекция „Социално подпомагане“;	Директор, педагогическите специалисти	по време на учебната година	брой проведени срещи	не е необходимо финансиране

Център за обществена подкрепа, Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование, научни, творчески и спортни клубове;				
10. Провеждане на разговори с ръководството, класния ръководител, педагогическия съветик, училищния психолог с родителите на ученици, допуснали отсъствия по неуважителни причини или с проблемно поведение;	Директор, педагогически специалисти	по време на учебната година	брой проведени срещи	не е необходимо финансиране
11. Провеждане на консултации по учебни предмети и консултации по учебни предмети в дейностите по самоподготовка;	Директор, педагогически специалисти	по време на учебната година	брой проведени консултации	от бюджета на училището
12. Провеждане на дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;	Директор, педагогически специалисти	по време на учебната година	брой проведени инициативи	не е необходимо финансиране
13. Организиране на допълнително обучение по учебни предмети съгласно чл. 27 от Наредбата за приобщаващото образование	Директор, педагогически специалисти	по време на учебната година	брой ученици, за които е проведено допълнително обучение	от бюджета на училището
14. Активно участие на представителите на училището в сформираните екипи по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.	Директор, определени длъжностни лица	по време на учебната година	брой изготвени протоколи от посещения, качени документи в системата по Механизма	от бюджета на училището
15. Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН – модул „Отсъствия“	Директор, класни ръководители	до 4-то число на месеца	брой подадени справки	не е необходимо финансиране
16. Своевременно информирание на родителите за допуснатите от учениците отсъствия, резултатите от обучението и поведението на децата им в училище чрез електронния дневник	класните ръководители	по време на учебната година	брой въведени отсъствия, оценки и отзиви в електронния дневник	от бюджета на училището
17. Осигуряване на обща и допълнителна подкрепа за	Директор, педагогически	по време на учебната	брой ученици, на които е	не е необходимо

личностно развитие	ките специалисти	година	осигурена обща и допълнителна подкрепа	финансиране
18. Популяризиране на резултатите от дейността чрез сайта на училището	Директор, педагогически ките специалисти	по време на учебната година	брой публикации в сайта на училището	от бюджета на училището
19. Осигуряване на целодневна организация на учебния ден за учениците от първи до седми клас с разнообразни форми за пълноценно общуване, развлечение и отдих;	Директор	м. септември	брой сформирани групи, брой ученици, включени в тях	от бюджета на училището
20. Повишаване на квалификацията на педагогическите специалисти в училището	Директор, педагогически ките специалисти	по време на учебната година	брой педагогически специалисти, участвали в квалификационни форми	по Национални програми, проекти, от бюджета и самофинансиране
21. Подобряване на материалната база в училището	Директор, педагогически ките специалисти	по време на учебната година	брой извършени подобрения	от бюджета на училището
22. Осигуряване на стипендии на учениците	Директор	по време на учебната година	брой ученици, които получават стипендия	от бюджета на училището

V. МЕРКИ И ДЕЙНОСТИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА МЕХАНИЗМА ЗА СЪВМЕСТНА РАБОТА НА ИНСТИТУЦИИТЕ ПО ОБХВАЩАНЕ И ВКЛЮЧВАНЕ В ОБРАЗОВАТЕЛНАТА СИСТЕМА НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ В ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРЕДУЧИЛИЩНА И УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ НА УЧИЛИЩНО НИВО

Мерки/дейности	Отговорник	Срок	Индикатори	Финансиране
1. Включване на педагогически специалисти от училището в екипите за обхват	Директор	до 25 юли на съответната година	заповед за включване на пед. специалисти от училището в екип за обхват	целеве средства и/или за сметка на бюджета
2. Подаване чрез ИСРМ информация за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа или за повече от 3 дни на дете, посещаващо група за	Директор, зам.-директор	ежемесечно, до 10-то число	подадена информация	целеве средства и/или за сметка на бюджета

задължително предучилищно образование, по неуважителни причини, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл. 347 от ЗПУО;				
3. Организиране и контролиране на изпълнението на дейностите от Механизма на училищно ниво и предоставяне на съответната информация към ИСРМ	Директор, зам.- директор	в срок до: 30 септември, 30 ноември, 20 декември 20 февруари, на съответната година	въведена в НЕИСПУО информация за записаните деца и ученици	целени средства и/или за сметка на бюджета
4. Превенция от отпадане чрез анализ на средата във и извън училище	Директор, зам.- директор	в съответствие с указания на министъра на образованието и науката	въведена информация в ИСРМ	целени средства и/или за сметка на бюджета
5. Обхващане и включване на децата и учениците, отпаднали през предходната учебна година	Директор, зам.- директор, екип по обхват №5	до 30 ноември на съответната година	брой планирани и реализирани посещения на адреси	целени средства и/или за сметка на бюджета

VI. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- ✓ намаляване на броя на отсъствията по неуважителни причини;
- ✓ повишаване ангажираността на учениците и родителите с учебния процес, засилване на мотивацията им за участие във всички форми на училищния живот;
- ✓ повишаване на образователните резултати на учениците;
- ✓ намаляване броя на негативните прояви и инциденти в училището и извън него;
- ✓ повишаване на активността на учениците, възпитаване на съпричастност и толерантност в училището и извън него;
- ✓ формиране на нагласи за работа в екип;
- ✓ формиране на трайни нагласи за толерантно отношения към представителите на различните етноси и осъзнаване на нуждата от мултиетнически диалог и разбирателство;
- ✓ повишаване на интереса на децата към обществения живот;
- ✓ промяна на нагласите на родителите към образованието на децата им;
- ✓ повишаване на броя на представителите на родителската общност, пряко ангажирани с проблемите на училищната институция, включването им в организирането на различни дейности по инициатива на училището;
- ✓ изграждане на позитивна училищна среда чрез установяване на устойчив диалог между училищната институция и семейната среда, споделяне на отговорностите и обединяване на усилията за постигане на качествено обучение, възпитание в споделени ценности и пълноценна социализация;

Програмата е приета на заседание на Педагогическия съвет - протокол №14/11.09.2020 г. и е утвърдена със заповед РД-13 №1910-549/11.09.2020 г. на директора на училището.